

TUARASCÁIL SCAGTHA AR AN MEASÚNACHT STRAITÉISEACH TIMPEALLACHTA

Do Phlean Gnómháíochta Torainn Chontae an Chláir

Arna ullmhú do Chomhairle Contae an Chláir faoi IR 435 de 2004 arna leasú

7 Lúnasa 2024

RÉAMHRÁ

1	Réamhrá	1
1.1	Scagadh le haghaidh Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta.....	1
1.2	Scála, cineál agus suíomh NAP Chontae an Chláir.....	2
2	Achoimre ar an mBonnlíne Timpeallachta reatha i gContae an Chláir.	5
3	Scagadh SEA Sceideal 2a measúnacht scagtha	15
3.1	Réamhrá	15
3.2	Cinneadh Scagadh na Measúnachta Straitéisí Timpeallachta.....	19
Iarscríbhinn A: Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta ar bhearta Phlean Ceantair Náisiúnta an Chláir		22

D'ullmhaigh Minogue Environmental Consulting Ltd an tuarascáil seo le gach scil, cúram agus dúthracht réasúnta. Tá an fhaisnéis a thuairiscítear anseo bunaithe ar léirmhíniú na sonraí a bailíodh agus glacadh leis de mheon macánta go bhfuil sí cruinn agus bailí.

Ullmhaíodh an tuarascáil seo do Chomhairle Chontae an Chláir agus ní ghlacaimid le haon fhreagracht i leith tríú páirtithe a gcuirtear an tuarascáil seo, nó aon chuid di, in iúl dóibh. Braitheann aon pháirtí den sórt sin ar an tuarascáil ar a riosca féin.

Minogue & Associates
ENVIRONMENTAL CONSULTANCY

TUAIMGRÉINECONTAEANCHLÁIR

WWW.MINOGUE.IE

Plean Gníomhaíochta Torainn Chontae an Chláir

1 Réamhrá

Ceanglaítear le Treoir an Aontais Eorpaigh maidir le Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta (SEA) (2001/42/CE) go ndéanfar measúnacht timpeallachta ar gach plean a ullmhaítear d'earnálacha sonraithe áirithe, lena mbaineann Plean Gníomhaíochta Torainn Chontae an Chláir (an plean). Déanann na Rialacháin seo a leanas an Treoir seo a thrasú i ndlí na hÉireann:

- Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Measúnacht Timpeallachta ar Phleananna agus Cláir Áirithe) 2004 (I.R. 435 de 2004),
- Na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt (Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta) 2004 (I.R. 436 de 2004) agus arna leasú tuilleadh le
- I.R. Uimh. 200 de 2011 (Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Measúnacht Timpeallachta ar Phleananna agus Cláir Áirithe) (Leasú), 2011) agus I.R. Uimh. 201 de 2011 (Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt (Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta) (Leasú), 2011).

1.1 Scagadh le haghaidh Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta

Tá scagadh á dhéanamh ar an bplean le haghaidh riachtanas SEA de réir na gceanglas seo a leanas:

- Treoir 2001/42/CE (Treoir SEA) agus go háirithe Airteagail 3(3), 3(4) & 3(5) a bhaineann le 'Scagadh' le haghaidh an cheanglais maidir le SEA.
- I.R. Uimh. 435 de 2004 Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Measúnacht Timpeallachta ar Phleananna agus Cláir Áirithe) 2004, arna leasú le I.R. Uimh. 200 de 2011 — Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Measúnacht Timpeallachta ar Phleananna agus Cláir Áirithe) (Leasú), 2011.
- Sceideal 2A de na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt 2001, arna leasú, ina leagtar amach "Critéir chun a chinneadh an dócha go mbeidh éifeachtaí suntasacha ag plean nó ag clár ar an timpeallacht."

Luaitear sna Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt (Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta), 2004 (arna leasú) go bhfuil SEA éigeantach i gcás pleananna áirithe agus go bhfuil gá le scagadh le haghaidh SEA i gcás pleananna eile atá faoi bhun na dtairseach sonraithe. Is é cuspóir na tuarascála scagtha seo ná a fháil amach cé acu a bheidh nó nach mbeidh éifeachtaí suntasacha timpeallachta ann do limistéar an phlean mar thoradh ar an NAP a dhéanamh agus a chur i bhfeidhm do Chomhairle Contae an Chláir agus cé acu a bheidh nó nach mbeidh Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta iomlán ag teastáil uaidh.

Agus cinneadh á dhéanamh cé acu is dócha nó nach dócha go mbeidh éifeachtaí suntasacha timpeallachta ag plean ar leith, ní mór aird a thabhairt ar na critéir atá leagtha amach in Iarscríbhinn II de Threoir SEA, a chuirtear in iúl arís i Sceideal 2A a ghabhann leis na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt 2001, mar a cuireadh isteach le hAirteagal 12 de na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt

(Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta) 2004.

Rinneadh measúnacht faoi Airteagal 6(3) de Threoir an AE maidir le Gnáthóga freisin i gcomhar leis an tuarascáil Scagtha SEA seo agus ba cheart é a léamh in éineacht leis an Tuarascáil Scagtha seo agus leis an bPlean. Mar a leagtar amach i nDréacht-Treoir an GCC maidir le Pleanáil Gníomhaíochta Torainn, baineann an NAP le pleanáil na hearnála 'Iompair'.

1.2 Scála, cineál agus suíomh NAP Chontae an Chláir

Is ionstraim dlí de chuid an Aontais Eorpaigh í an Treoir maidir le Torann Timpeallachta ('END') (2002/49/CE) atá rithábhachtach chun an tsláinte phoiblí agus an timpeallacht a chosaint trí aghaidh a thabhairt ar éifeachtaí díobhálacha torainn timpeallachta. Is é príomhaidhm na Treorach córas uile-Eorpach a chur ar bun chun foinsí truaillithe torainn timpeallachta a shainaithint, an pobal a chur ar an eolas faoi shonraí ábhartha torainn agus ansin na bearta is gá a dhéanamh chun neamhchosaint torainn a sheachaint, a chosc nó a laghdú.

Rinneadh an END a thrasú i nDlí na hÉireann le Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Torann Timpeallachta) 2006 (I.R. 140/2006)¹ (na "Rialacháin"). Rinne Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Torann Timpeallachta) 2018² (I.R. 549/2018) athbhreithniú ar na Rialacháin agus leasaíodh iad trí Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Torann Timpeallachta) (Leasú) 2021 (I.R. 663/2021). Tugtar na Rialacháin um Thorann Timpeallachta ar na rialacháin seo de ghnáth.

Ní shocraíonn an END aon teorainnluachanna ná ní fhorordaíonn sé bearta bainistíochta torainn chun a aidhmeanna a chomhlíonadh. Trí rialacháin um thorann a bhunú, Léarscáileana Straitéiseacha Torainn a ullmhú agus Pleananna Gníomhaíochta Torainn a chur chun feidhme (dá ngairtear 'NAPanna' anseo feasta), déanann an END a dhícheall feasacht an phobail a ardú, torann timpeallachta a chosc agus a laghdú, agus cáilíocht torainn timpeallachta a chaomhnú i limistéir ina bhfuil sé go maith.

In Éirinn, moltar go dtacódh na Pleananna Gníomhaíochta Torainn le Cuspóir Beartais 65 (NPO 65) ón gCreat Náisiúnta Pleanála 2040³, ina luaitear an méid seo a leanas:

"Bainistiú réamhghníomhach torainn a chur chun cinn i gcás inar dócha go mbeidh drochthionchair shuntasacha aige ar an tsláinte agus ar cháilíocht na beatha agus tacú le haidhmeanna na Rialachán maidir le Torann Timpeallachta trí na nithe seo a leanas a dhéanamh: treoir pleanála náisiúnta agus Pleananna Gníomhaíochta Torainn."

Tá NAP Chontae an Chláir, agus a chur i bhfeidhm ina dhiaidh sin, rithábhachtach chun a chinntiú go mbainfidh Comhairle Contae an Chláir (dá ngairtear "an Chomhairle" anseo feasta) aidhmeanna agus cuspóirí an END amach, go gcomhlíonfaidh sí an beartas náisiúnta agus go dtabharfaidh sí aghaidh ar shaincheisteanna áitiúla torainn timpeallachta.

Tá sé mar sprioc ag an gComhairle cur chuige straitéiseach a ghlacadh maidir le torann timpeallachta a bhainistiú d'fhonn torann timpeallachta a chosc agus a laghdú nuair is féidir, go háirithe nuair a d'fhéadfadh éifeachtaí díobhálacha ar shláinte dhaonna a bheith mar thoradh ar leibhéil neamhchosanta. Beidh sé mar aidhm ag an gComhairle freisin timpeallachtaí torainn inmhianaithe a chaomhnú i gcás ina bhfuil luach taitneamhachta ag baint leo don phobal. Tacaítear le NAP 2024-2028 le clár ceithre bliana maidir le cur chun feidhme (2024-2028), agus tuairiscítear an dul chun cinn don GCC ar bhonn bliantúil.

Cuireann GCC treoir ar fáil ('Treoir GCC'⁴) maidir leis na gníomhaíochtaí is gá a dhéanamh le linn chur

chun feidhme na Rialachán. Tugadh cuntas iomlán orthu sin agus an Plean Gníomhaíochta Torainn á ullmhú.

¹ <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2006/si/140/made/ga/print> [Arna rochtain i mí an Mhárta 2024]

² <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2018/si/549/made/en/print> [Arna rochtain i mí an Mhárta 2024]

³ An Creat Náisiúnta Pleanála 2040: <http://www.gov.ie/en/project-ireland-2040/> [Arna rochtain i mí an Mhárta 2024]

⁴ Treoirlínte GCC maidir le Pleanáil Gníomhaíochta Torainn, 2024

⁴ Treoirlínte GCC maidir le Pleanáil Gníomhaíochta Torainn, 2024

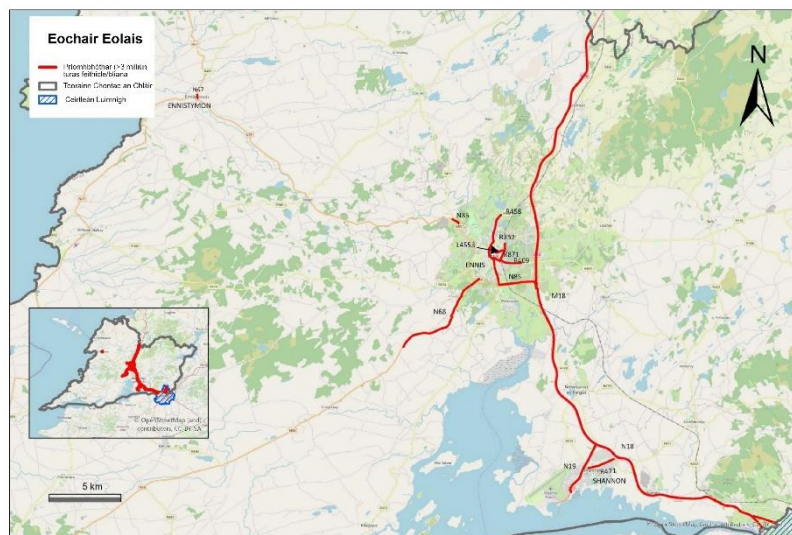
Faoi na Rialacháin um Thorann Timpeallachta, 2018, tá na heagraíochtaí seo a leanas ainmnithe mar chomhlachtaí mapála torainn do Chontae an Chláir, lasmuigh de Cheirtleán Luimnigh (ar a dtugtar Ceirtleán Luimnigh anseo feasta) do na limistéir a shainithnítear in Aguisín B den NAP:

- i gcás mór-iarnród (codanna ag a bhfuil sreabhadh os cionn tairseach 30,000 pasáiste traenach in aghaidh na bliana), Iarnród Éireann nó an tÚdarás um Bóithre Náisiúnta (Bonneagar Iompair Éireann anois), de réir mar is cuí, thar ceann an údaráis nó na n-údarás pleanála gníomhaíochta lena mbaineann;
- i gcás mórbhóithre (codanna bóthair ag a bhfuil sreabhadh os cionn tairseach 3,000,000 pasáiste feithicle in aghaidh na bliana). Is é Bonneagar Iompair Éireann an Comhlacht Mapála Torainn do bhóithre náisiúnta; Is í Comhairle Contae an Chláir an Comhlacht Mapála Torainn do bhóithre neamhnáisiúnta;
- i gcás mór-aerfort, an t-údarás ábhartha aerfoirt, thar ceann an údaráis nó na n-údarás pleanála gníomhaíochta lena mbaineann (aerfoirt ina bhfuil níos mó ná 50,000 gluaiseacht, éirí de thalamh nó tuirlingt, in aghaidh na bliana)

Is í Comhairle Contae an Chláir an t-údarás pleanála gníomhaíochta ainmnithe do Chontae an Chláir, lasmuigh de Cheirtleán Luimnigh, agus tá sí freagrach as an bPlean Gníomhaíochta Torainn 2024-2028 seo a ullmhú. Níl aon mhór-iarnróid ná mór-aerfoirt (titeann figiúirí bliantúla maidir le gluaiseacht aerárthaí faoi bhun na tairsí a shainmhíneodh an tSionainn mar ‘mhór-aerfort’) i gContae an Chláir agus mar sin ní bhaineann an NAP seo ach le torann timpeallachta ó mhórbhóithre.

Cuirtear fairsinge gheografach theorainn Chontae an Chláir, lasmuigh de Cheirtleán Luimnigh, agus na codanna de mhórbhóithre a cháiligh do mhapáil straitéiseach torainn agus pleanáil gníomhaíochta torainn Bhabhta 4 i láthair i bhFíor 1.1.

FÍOR 1-1 TEORAINN CHONTAE AN CHLÁIR AGUS MÓRBHÓITHRE CÁILITHE DO BHABHTA 4 MAPÁIL AGUS PLEANÁIL STRAITÉISEACH TORAINN

2 Achoimre ar an mBonnline Timpeallachta reatha i gContae an Chláir.

Tá an téacs achomair seo a leanas ó ER an SEA de Phlean Forbartha Contae an Chláir 2023-2029.

Tá Contae an Chláir suite ar chósta thiar na hÉireann i gCúige Mumhan, a chlúdaíonn achar de 318,784 heicteár (787,715 acra) agus ina bhfuil daonra de 127,938 (Daonáireamh 2022). Leagtar amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála an sprioc daonra le haghaidh fáis don Chontae go dtí 2031. Tá an sprioc daonra níos ísle ná na sprioc-leithdháiltí daonra a bhí ann roimhe seo don Chontae. Caithfidh an Chroístraitéis don Phlean Forbartha Contae nua 2023-2029 fás daonra a athailíniú i dtéarmaí a dailte ar fud bhailte agus shráidbhailte an Chontae. Tá contaetha na Gaillimhe ó thuaidh, contae Thiobraid Árann san oirthear agus contae Luimnigh ó dheas mar theorainn aige. Cuimsíonn teorainneacha nádúrtha uisce dromchla Chuan na Gaillimhe ó thuaidh, an tSionainn agus Loch Deirgeirt ar an taobh thoir agus Inbhear na Sionainne ó dheas agus bord farraige an Atlantaigh ar an taobh thiar.

Tá topagrafaíocht éagsúil ag an gContae, idir pábháil lom aolchloiche agus réileáin láibe inbhir agus ó aillte arda an Atlantaigh go dtí bealaí agus lochanna uisce intíre. Tá cósta an Chontae 360km ar fhad. Tá cuid mhaith den chontae ina bhunsraitheanna aolchloiche atá an-tréscailteach. Tá cáil ar Chontae an Chláir mar gheall ar a thalmhaíocht, a thurasóireacht agus a thórdhreacha lena n-áirítear Páirc Náisiúnta Bhoirne, a bhfuil cáil uirthi mar gheall ar a hoidhreacht fhisiciúil agus chultúrtha.

Is é Inis baile an Chontae agus lár riaracháin Chontae an Chláir agus é aitheanta mar Phríomhbhaile sa RSES do Réigiún an Deiscirt. Mar atá leagtha amach sa Straitéis Eacnamaíoch Spásúil Réigiúnach (RSES) do Réigiún an Deiscirt, aithnítear Inis mar lárionad uirbeach ar scála mór daonra a fheidhmíonn mar thiománaí réigiúnach féinchothabhalach agus mar phríomhbhaile. Le daonra de 25,276 in 2016, is é an baile is mó i gCúige Mumhan agus an cúigiú lonnóocht is mó sa Réigiún. Aithnítear triantán Luimnigh na Sionainne-Inis mar thiománaí eacnamaíoch an Mheán-Iarthair. Tá sineirge agus nasc níos mó cruthaithe ag an M18 idir Inis agus Gaillimh agus d'fhéadfadh sé sin spreagthaí eacnamaíochta/bonneagar amhail lárionaid sonraí a mhealladh.

Tá an tSionainn mar chuid de Limistéar Cathrach Luimnigh na Sionainne agus meastar gur ionad fostaíochta suntasach í le hacmhainní amhail Aerfort Idirnáisiúnta na Sionainne, Limistéar Neamhchustaim na Sionainne agus an tIonad Seirbhísí Eitlíochta Idirnáisiúnta (IASC). Féachann Plean Straitéiseach Limistéar Cathrach Luimnigh-na Sionainne (MASP) le forbairt eacnamaíoch agus shóisialta inbhuanaithe a chomhtháthú le cosaint agus feabhsú na timpeallachta nádúrtha agus ag an am céanna ár n-aistriú chuig sochaí atá athléimneach ó thaobh aeráide de a chinntiú. Beidh an tSionainn ina príomhthiománaí eacnamaíoch laistigh den Limistéar Cathrach agus freastalóidh sí ar mhéaduithe suntasacha poist agus daonra laistigh de shaolré Phlean Forbartha nua Chontae an Chláir 2023-2029.

Freastalaíonn áiseanna iompair aeir, bóthair agus iarnróid go maith ar an gContae. Freastalaíonn Aerfort Idirnáisiúnta na Sionainne ar níos mó ná 2 mhilliún paisinéir in aghaidh na bliana (roimh COVID) agus seirbhísí á soláthar don RA, don Eoraip agus do SAM. Cuireann seachbhóthar na hInse agus mótarbhealach an N18/M18 rochtain straitéiseach ar bhóithre ar fáil, rud a chruthaíonn nascacht éasca leis an gcuid eile den tír. Cuireann Conair Iarnróid an Iarthair seirbhísí comaitéireachta laethúla

rialta ar fáil idir Inis agus Luimneach go Baile Átha Cliath agus idir Inis agus Baile Átha an Rí agus Gaillimh. Soláthraítear rochtain agus iompar muirí ag Gob na Muine, Cill Íomair, Aerfort na Sionainne agus cuanta feadh chósta an Atlantaigh. Is é inrochtaineacht níos fearr a d'fhéadfadh a bheith ann feadh dhomhainuisí Inbhear na Sionainne ábhar an Chreatphlean Chomhtháite Straitéisigh d'Inbhear na Sionainne. Is iad tráchtáil agus trádáil an fhoinsé fostaíochta is mó sa Chontae.

Lasmuigh d'ionaid fostaíochta tionscail/gnó, miondíola agus riaracháin na Sionainne, Inse agus Chill Rois, tá an turasóireacht agus an talmhaíocht ar dhá cheann de na príomhthionscail sa Chontae. Bíonn an bonneagar fisiciúil, sóisialta agus pobail sna bailte agus sráidbhailte ar fud an Chontae á chur chun cinn i gcónaí.

2.1.1 Daonra agus sláinte dhaonna

Tá 127,419 duine ina gcónaí i gContae an Chláir de réir Dhaonáireamh 2022. Rinneadh an Daonáireamh roimh theacht isteach beagnach 5,000 dídeanaí, ón Úcráin den chuid is mó agus mar sin is dócha go mbeidh daonra an Chláir, de réir mar atá an dréacht-anailís shoch-eacnamaíoch seo á dréachtú, thart ar 133,000 duine. Tá riachtanais seirbhíse poiblí ag na daoine seo go léir, atá curtha ar fáil go príomha ag Comhairle Contae an Chláir, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, Bord Oideachais Luimnigh-an Chláir chomh maith le comhlachtaí poiblí eile amhail an Garda Síochána agus Ranna Rialtais éagsúla.

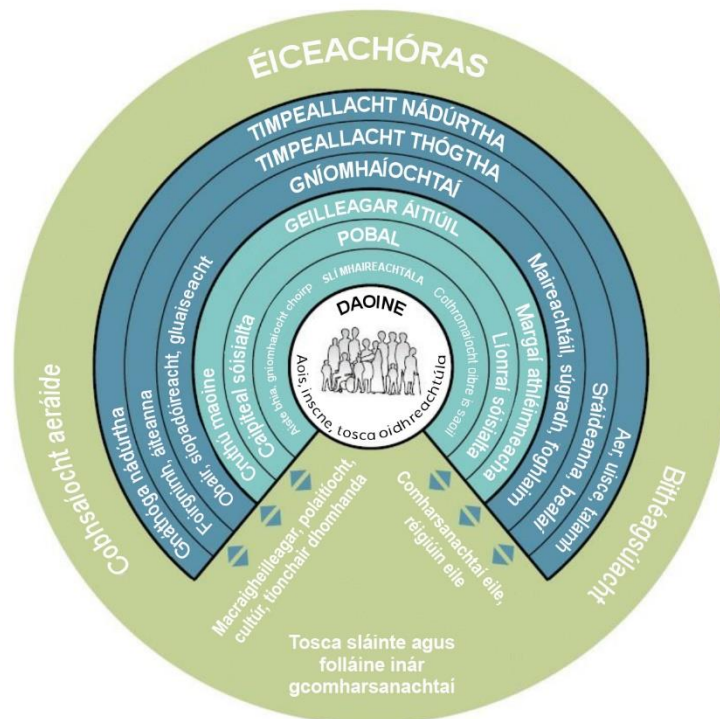
Agus na seirbhísí seo á soláthar, tá ról an-tábhachtach ag an earnáil forbartha pobail áitiúil sa Chlár agus tá go leor comhlachtaí deonacha áitiúla agus ar fud an chontae, a fhaigheann tacaíocht go minic ó Líonra Rannpháirtíochta Pobail an Chláir, ríthábhachtach freisin chun a chinntiú go bhfuil rochtain ag muintir an Chláir ar na seirbhísí a theastaíonn uathu, ó oideachas agus oiliúint go fostaíocht, ó chúram sláinte go ceartas. Beidh pleananna gnó áitiúla ag gach ceann de na comhlachtaí sin, le tacaíocht ó bheartais réigiúnacha agus náisiúnta go han-mhinic. Beidh ar gach duine oibriú le chéile go minic chun a chinntiú go mbeidh rochtain ag muintir an Chláir chomh maith leis na glúnta atá le teacht de mhuintir an Chláir ar sheirbhísí poiblí ar ardchaighdeán. Ina theannta sin, beidh gach duine ag féachaint don todhchaí chun a chinntiú go bhfuil a gcuid seirbhísí oiriúnach don fheidhm. Beidh siad go léir tiomanta d'fheabhas a chur ar an saol sa Chlár agus dá chinntiú go mbeidh an Contae fós ar cheann de na háiteanna is bríomhaire agus is dírithe ar an bpobal san Eoraip.

Gné an-tábhachtach chun é sin a dhéanamh is ea go mbeidh an iliomad comhlacht atá lárnach i bhfeabhsú an tsaoil sa Chlár anois agus amach anseo, in ann oibriú agus pleanáil le chéile, ag tarraingt ar a dtuiscint ar riachtanais mhuintir an Chláir faoi láthair agus amach anseo, ag cinntiú gur féidir le muintir an Chláir saol beoga iomlán a bheith acu agus ag an am céanna bonn a chur faoina n-acmhainneacht phobail agus eacnamaíoch.

Tá an idirghníomhaíocht idir gnéithe timpeallachta amhail uisce, tírdhreach, bithéagsúlacht, aer, torann, fuinneamh agus daoine tábhachtach.¹ Léirítear i bhFíor 2.1 na cinntithigh a bhaineann le sláinte agus folláine dhaonna, rud a chuireann béim ar na hidirghníomhaíochtaí idir cáilíocht na timpeallachta, tosca sóisialta agus sláinte agus folláine dhaonna.

¹ Mar shampla: Taighde 348: An Dúlra agus an Timpeallacht chun Sláinte a Bhaint Amach agus a Athbhunú (Sláinte NEAR) 2020 GCC

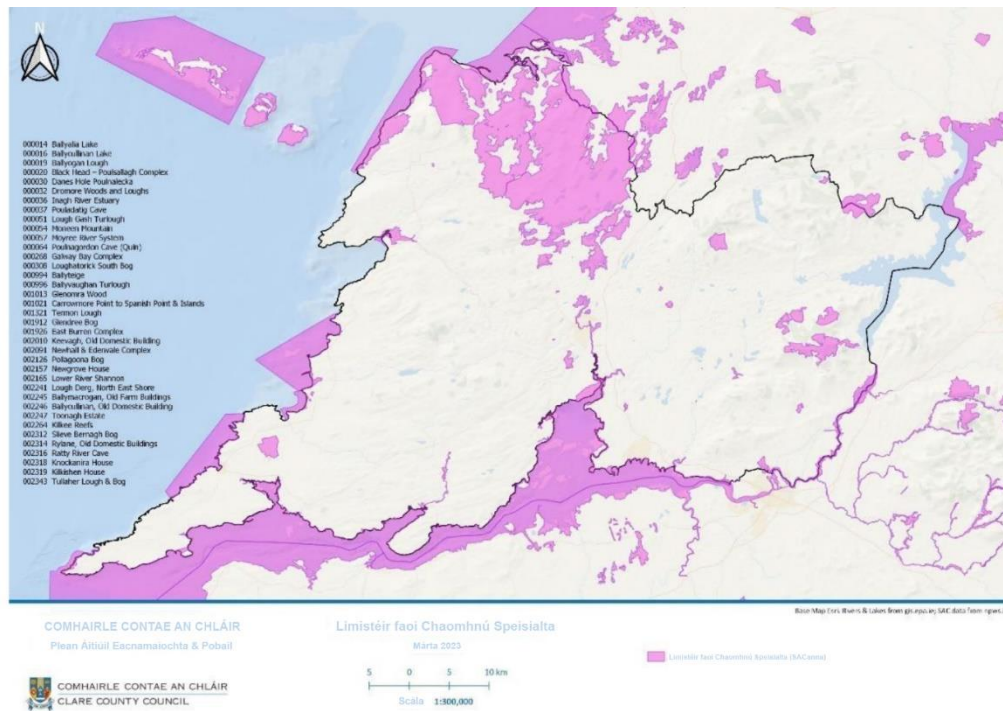
FÍOR 2-1 CINNTITHIGH NA SLÁINTE AGUS NA FOLLÁINE INÁR GCOMHARSANACHTAÍ (FOINSE: MÚNLA ÉICEOLAÍOCHTA DAONNA LONNAÍOCHTA, BARTON AGUS GRANT, 2006)

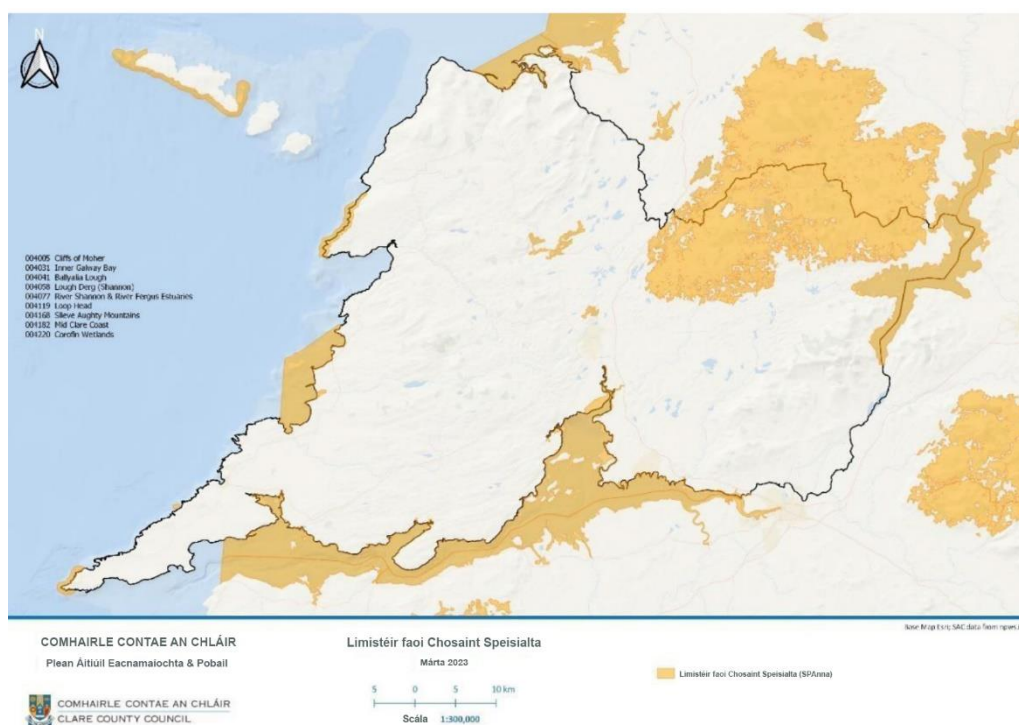
2.1.2 Bithéagsúlacht, Flóra agus Fána

Tá saibhreas bithéagsúlachta i limistéar an Phlean, ina bhfuil go leor gnáthóg agus speiceas tábhachtach agus cosanta, amhail Inbhear na Sionainne, lochanna, turlaigh, eanaigh, bogaigh, coillearnacha, ialtóga, éanlaith fhiáin (lacha agus géanna), lapairí, bradáin, loimprí agus dobharchúnna. Mar sin féin, tá go leor gnáthóg eile ann nach bhfuil cosanta amhail scrobarnach, páirceanna, srutháin, fáлта sceach, crainnlínte, ciumhaiseanna cois bóthair, spásanna oscailte agus gairdíní eastáit tithíochta. Is iad na gnáthóga agus na speicis sin atá tábhachtach go háitiúil laistigh den tírdhreach, lena n-áirítear limistéir fhairstinge de bhogach, déin, coillearnach leathanduilleach, féarthailte agus turlaigh, a sholáthraíonn naisc idir na gnáthóga is neamhchoitianta agus is mó atá faoi chosaint, agus atá fíor-riachtanach d'imirce, scaipeadh agus malartú géiniteach plandaí agus ainmhithe fiáine amhail éin ghairdín (ribíní, rinsí, finí, etc.) agus cuairteoirí samhraidh imirceacha (croicheáin, cuacha, bachlóga, bladhmairí, etc.), dobharchúnna, gráinneoga, ialtóga, cráin mhuc agus mamaigh Éireannacha eile, loimprí, bradáin agus speicis eile éisc, agus éagsúlacht inveirteabrach, lena n-áirítear ciaróga, beacha, féileacáin, féileacáin dragan agus míoltóga. Fágann siad freisin gur féidir síolta a scaipeadh, rud a théann chun tairbhe do dhaonraí bláthanna fiáine Chontae an Chláir. Aithnítear go mbraitheann go leor speiceas neamhchoitianta agus speiceas faoi chosaint ar speicis atá tábhachtach go háitiúil, agus dá bhrí sin níor cheart gannmheas a dhéanamh ar chosaint gnáthóg agus speiceas coiteann. Laistigh de Chontae an Chláir tá gnáthóga a bhfuil ardluach bithéagsúlachta agus caomhnaithe acu, lena n-áirítear tearmann fiadhúlra Oileán Caorach agus anaclann dúlra Chaolchoille. Tá roinnt láithreán ainmnithe sa chontae atá ainmnithe mar Láithreáin Ramsar, Limistéir faoi Chaomhnú Speisialta (SACanna), Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPAnna) agus Limistéir Oidhreachta Nádhúrtha (NHAnna).

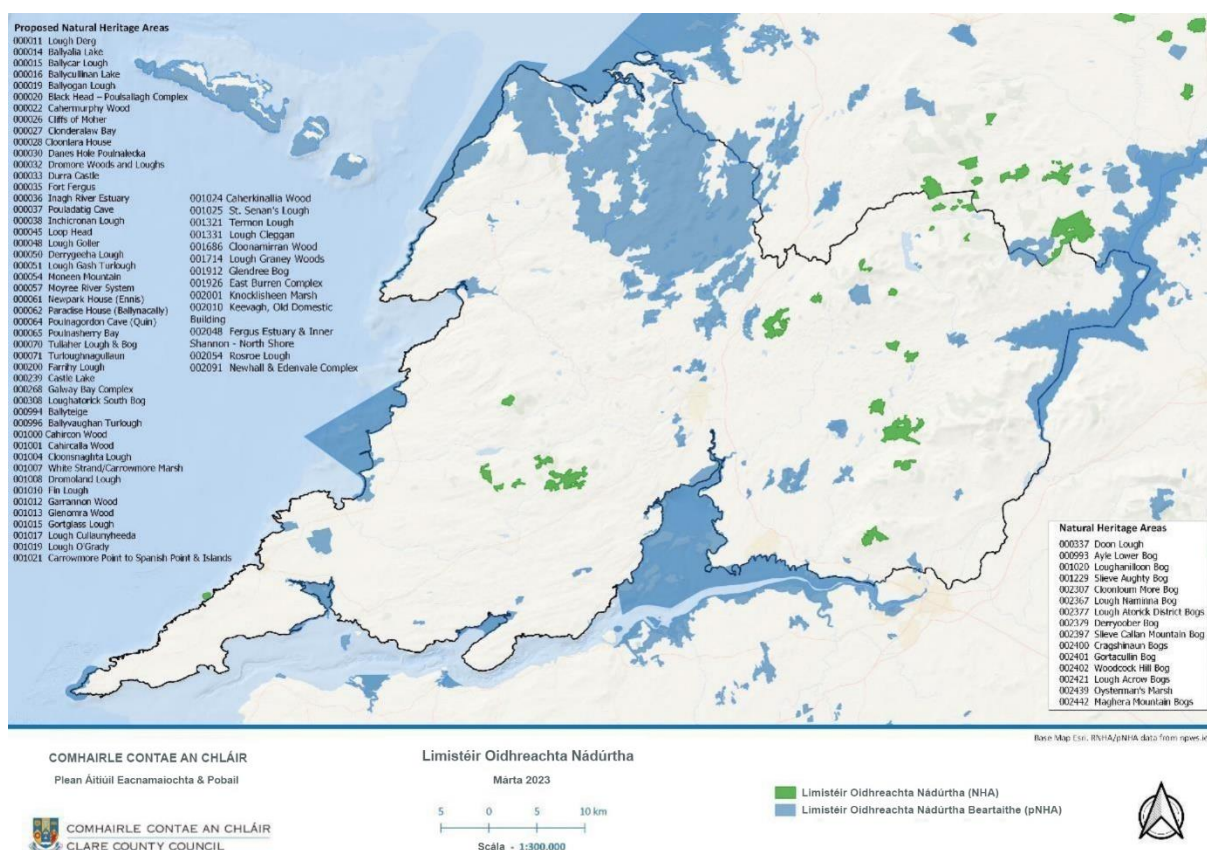
FÍOR 2-2 LIMISTÉIR FAOI CHAOMHNÚ SPEISIALTA

FÍOR 2-3 LIMISTÉIR FAOI CHOSAINT SPEISIALTA

FÍOR 2-4 LIMISTÉIR OIDHREACTHA NÁDÚRTHA ATÁ BEARTAITHE

2.1.3 Ithir agus Geolaíocht

Tá limistéar thiar Chontae an Chláir comhdhéanta de ghaineamhchloch agus scealla Namúrach ar carraigeacha dríodair iad. Síneann faiséisí seilfeanna muirí ó thuaisceart an Chláir, trí lár an chontae, síos go lár theas an chontae agus isteach san oirthear — snoíodh an ócáid oighrithe dheireanach atá sna fosuithe seo atá anois ina gcosáin aolchloiche atá mar chuid de thírdhreach Bhoirne. Tá trí limistéar bheaga de thaiscí láibe Waulsort i ndeisceart an Chláir freisin. Tá trí chonair agus ceithre limistéar bheaga de bhanc láibe Waulsort in oirthear an chontae. Ina theannta sin, tá dhá phaiste d'fhaiséisí seilfeanna mara, dhá chonair agus sé phaiste d'aolchloch de Cúrsa, dhá limistéar mhóra agus dhá limistéar bheaga de Ghaineamhchloch Dhearg Dheavónach Uachtair go Carbónmhar Íochtair, cúig limistéar de ghaineamhchloch/liathchorcra/scealla Siolúrach, dhá limistéar bheaga de bholcáin aigéad Ordaiviseach Láir go hUachtair, dhá limistéar bheaga d'fhaiséisí seilf mara, dhá limistéar bheaga de scláta Ordaiviseach Láir go hUachtair, limistéar beag amháin de bholcáin Charbónmhara agus mion-ionraí agus trí chonair agus trí limistéar bheaga de scealla aolchloiche íochtair. Tá 45 láithreán a bhfuil tábhacht gheolaíoch ag baint leo i gContae an Chláir, lena n-áirítear córais uaimheanna, cosáin aolchloiche agus clocha muisiriúin. Tá cuid de na láithreáin seo aitheanta ag Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann (GSI) mar Láithreáin Oidhreachta Gheolaíochta mar chuid dá gClár Oidhreachta Geolaíochta.

2.1.4 Aer agus Aeráid

Tá cáilíocht an aeir ag brath ar roinnt gnéithe lena n-áirítear foinse na dtruailléan féideartha agus dálaí aimsire. Leis an Treoir Réime maidir le hAer (96/62/CE), ceanglaítear ar na Ballstáit tíortha a roinnt ina gcriosanna chun cáilíocht an aeir a mheasúnú agus a bhainistiú. Tá Éire roinnte ina ceithre limistéar, lena n-áirítear:

- Crios A — Bardas Bhaile Átha Cliath
- Crios B — Ceirtleán Uirbeach Chorcaí
- Crios C — Cathracha agus bailte móra eile; agus
- Crios D — Tuath na hÉireann.

Tagann formhór Chontae an Chláir laistigh de Chrios D seachas Baile na hInse agus an ceantar uirbeach máguaird a thagann faoi Chrios C. Is iad an t-iompar agus na tionscail na príomhthionchair ar cháilíocht an aeir i gContae an Chláir. Tagann Inis agus a Purláin laistigh de Chrios C agus is ó ghníomhaíocht iompair agus thionsclaíoch a thagann na príomhthionchair ar cháilíocht an aeir anseo. Bainistíonn an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (GCC) an Líonra um Cháilíocht an Aeir chomhthimpeallaigh agus tá stáisiún monatóireachta lonnaithe in Inis i bhfoirgneamh an Údaráis Áitiúil i dTeach Pháirc an Uisce. Ríomhtar an t-innéacs cáilíochta aeir bunaithe ar an bhfaisnéis a bhailítear ó na stáisiúin mhonatóireachta ag baint úsáid as Innéacs Cáilíochta Sláinte, a ríomhtar gach uair an chloig agus a léiríonn an bhfuil cáilíocht an aeir maith, cothrom, bocht nó an-lag. Tá cáilíocht an aeir i Réigiún an Iarthair Tuaithe agus i gContae an Chláir ‘go maith’ agus tá faisnéis laethúil cothrom le dáta ar fáil le híoslódáil ó <http://www.epa.ie/air/quality/#.VgAeTlc4yg>

D’fhoilsigh an GCC a Réamh-mheastacháin maidir le hAstaíochtaí Gás Ceaptha Teasa do 2019-2040. Tugtar sa tuarascáil freisin measúnacht nuashonraithe ar iomlán réamh-mheasta astaíochtaí gás ceaptha teasa na hÉireann amach go dtí 2040 lena n-áirítear measúnacht ar an dul chun cinn i dtreo a spriocanna laghdaithe astaíochtaí amach go dtí 2020 agus 2030 a leagtar amach faoi Chinneadh an AE maidir le Comhroinnt Díchill (Cinneadh Uimh. 406/2009/AE) agus Comhroinnt Díchill Rialachán (Rialachán (AE) 2018/842). Léiríonn na réamh-mheastacháin astaíochtaí is déanaí ón GCC athrú suntasach maidir le geilleagar na hÉireann a dhícharbónú sa tréimhse go dtí 2030. Faomhadh Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2024-2029 an Chláir go luath in 2024 agus tá sé mar bhonn reachtúil do ghníomhú ar son na haeráide ag Comhairle Contae an Chláir sna cúig bliana amach romhainn.

2.1.5 Uisce

Sa chuid seo breathnaíodh go príomha ar cháilíocht uisce de réir na Creat-Treorach Uisce agus breathnaíodh ar Thuilte agus Athrú Aeráide go pointe áirithe cé go ndéileáiltear leis seo thar roinnt paraiméadar SEA mar go bhfuil idirghaolmhaireachtaí suntasacha ann.

Is díol suntais é an laghdú atá tagtha ar dhobharlaigh Ardstádais ar fud na hÉireann ó bhí an Plean Bainistíochta Abhantraí deireanach ann. Sa Chlár, tá ceithre dhobharlach abhann ardstádais, Ardchlunaigh_010, An Aill_010, Corra_020 agus Sruthán Adhmaid an Ghleanna Mhóir_010, a bhfuil gach ceann acu laistigh de Limistéar Hidriméadrach 25 — an tSionainn Íochtarach.

Ar fud na hÉireann, socraíodh cuspóirí ardstádais éiceolaíocha le haghaidh 319 ndobharlach abhann a bhfuil stádas ard acu nó a raibh stádas ard acu le déanaí, ach a bhfuil laghdú tagtha orthu ó shin. Is é an aidhm atá leis sin na dobharlaigh atá faoi Ardstádas faoi láthair a chosaint agus na dobharlaigh sin a bhí faoi Ardstádas le déanaí a athbhunú. Astu sin, tá 13 Chuspóir Ardstádais le fáil laistigh de Chontae an Chláir; Owenslieve_010, Aughaglanna_010, An Dubhabhainn (an Clár)_010, Ardchlunaigh_010, Áth Leathan_020, Abhainn Ó gCearnaigh_020, An Clochán_010, An Aill_010, An Ghréin (an tSionainn)_030, Corra_020 agus An Tuairín_020. Tá an Abhainn Dá Loilíoch_040 agus Abhainn Dá Loilíoch_050 le fáil ar theorainn an Chláir agus na Gaillimhe agus ardaíonn fo-aibhneacha beaga na n-aibhneacha seo laistigh de Chontae an Chláir.

Is fadhb mhór í tuilte maidir le Contae an Chláir, go háirithe le blianta beaga anuas, agus saincheisteanna bainistíochta riosca tuilte; trí bhearta maolaithe agus oiriúnaithe agus trí athléimneacht fhoriomlán in aghaidh an athraithe aeráide a fhorbairt, tá siad ríthábhachtach. Tá cur chuige straitéiseach maidir le bainistíocht riosca tuile tábhachtach i gContae an Chláir toisc go bhfuil na rioscaí éagsúil agus éagsúil, le scálaí riosca agus scálaí forbartha reatha agus beartaithe éagsúil ar fud an chontae.

2.1.6 Acmhainní Ábhartha

Cuireann rochtain ar ghréasán iompair éifeachtúil le deiseanna do gach earnáil den daonra rochtain a fháil ar sheirbhísí, ar shaoráidí agus ar líonraí sóisialta atá riachtanach chun freastal ar riachtanais laethúla. Cuireann éascaíocht inrochtaineachta feabhas ar cháilíocht na beatha, cuireann sé cuimsiú sóisialta chun cinn, cuireann sé deiseanna ar fáil, agus cuireann sé sláinte dhaonna chun cinn trí bhonneagar rothaíochta agus siúil a leathnú.

Gréasán Bóithre: Tá an gréasán bóithre sa chontae comhdhéanta de mhótarbhealach, príomhbhóithre náisiúnta, agus bóithre náisiúnta den dara grád, bóithre réigiúnacha agus áitiúla. Tá ceantar mór tuaithe i gContae an Chláir ina bhfuil daonra scaipthe agus mar thoradh air sin is é an carr an príomh-mhodh iompair. Tá cothabháil agus uasghrádú an ghréasáin bóithre atá ann cheana agus, i gcás inar gá, soláthar gréasán bóithre nua nó athailínithe riachtanach chun ardchaighdeán nua-aimseartha a bhaint amach.

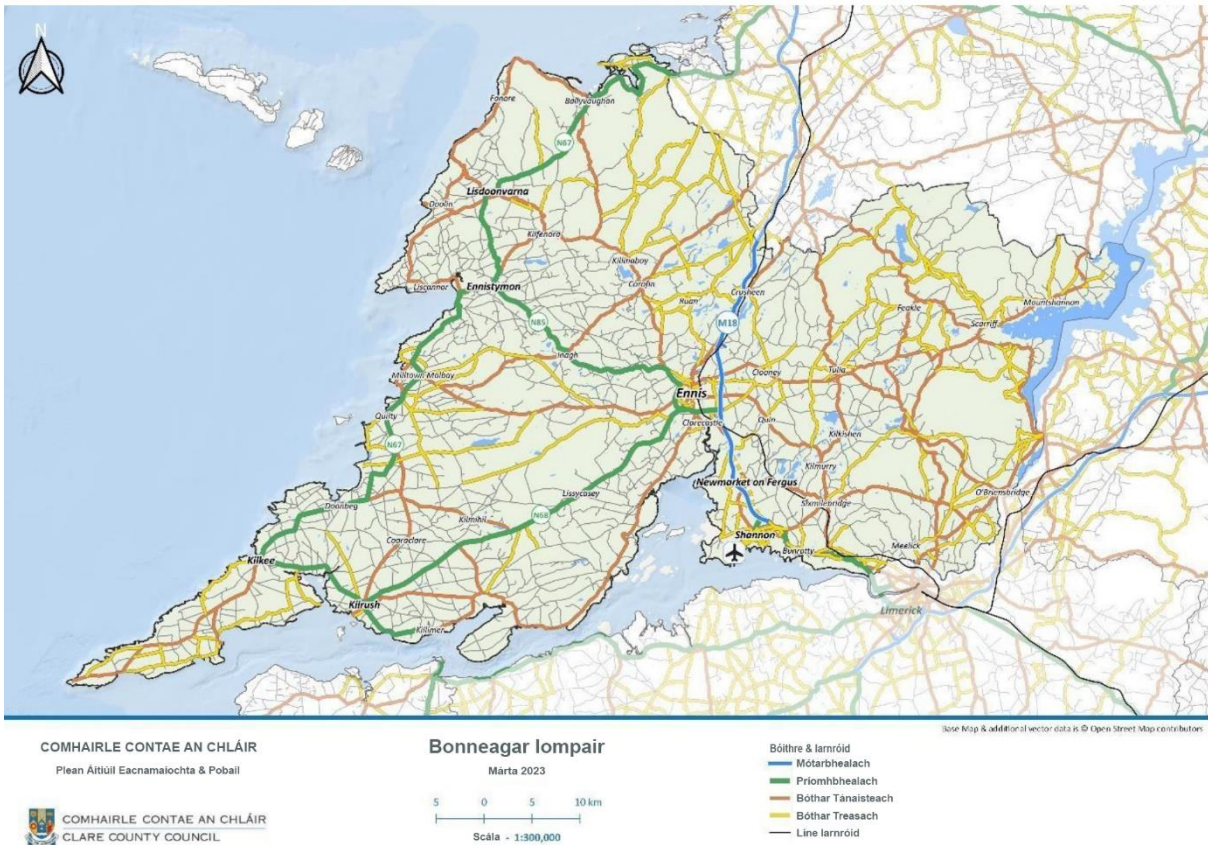
Líonra Bus: Feidhmíonn Bus Éireann seirbhísí rialta óna stáisiún bus nua-athchóirithe atá suite go lárnach go hAerfort na Sionainne, Gaillimh, Luimneach, Corcaigh agus Baile Átha Cliath. Oibríonn oibreoir príobháideach, Cóitseálaí Bhaile Átha Cliath roinnt seirbhísí sainráite laethúla (suas le cúig cinn is fiche le linn buaicuaireanta) idir Inis, Luimneach, Cill Dara agus Baile Átha Cliath. Cuireann Bus Éireann seirbhís annamh ar fáil freisin ó Inis go tuaisceart agus iarthar an Chláir agus seirbhís rialta go hAerfort na Sionainne. Cuireann Clare Bus, seirbhís bus neamhbhrabúis, seirbhísí áitiúla ar fáil a nascann Inis lena cúlchríoch tuaithe fhairsing. Dearadh na seirbhísí a sholáthraítear chun tacú le pobail agus chun roghanna iompair a mhéadú ag leibhéal áitiúil agus rochtain ar an ngréasán náisiúnta iompair á hoscailt ag an am céanna. Nascann na sceidil bhealaigh le naisc iompair náisiúnta atá curtha ar fáil ag Bus Éireann, ag Dublin Coach, agus ag Iarnród Éireann in Inis.

An Gréasán Iarnróid: Is éard atá sna seirbhísí iarnróid laistigh de Chontae an Chláir ná craobh amach ó líne Luimnigh a fhreastalaíonn ar Inis. Cuireann Dréachtstraitéis Iompair Limistéar Cathrach Luimnigh na Sionainne straitéis chomhtháite iompair chun cinn maidir le siúl, rothaíocht, bus, iarnród agus bóthar chun tacú le fás pleanáilte suas go dtí 2040. Rinneadh uasghrádú suntasach ar Chonair Iarnróid an Iarthair le 36 míle d'iarnród agus bonneagar gaolmhar, chomh maith le cúig stáisiún a sholáthar ag an nGort, Ard Rathain, Creachmhaoil, Droichead Abhann agus Órán Mór. Tá Inis suite ar chonair iarnróid an iarthair a ndearnadh infheistíocht shuntasach inti le blianta beaga anuas. Tá stáisiún iarnróid agus bus na hInse suite laistigh d'achar siúil ó lár an bhaile in Inis.

Aer: Tá Aerfort na Sionainne suite sa chuid theas den chontae. Is gné ríthábhachtach é den ghréasán iompair sa réigiún a bhfuil ról náisiúnta agus idirnáisiúnta aige. Tá sé suite go straitéiseach idir Luimneach agus Gaillimh agus tá sé ar a gcumas freastal ar mhargadh méadaithe san iarthar má dhéantar forbairt amach anseo in Inbhear na Sionainne a bhfuil aeriompar de dhíth air.

I bhFíor 2.5, tugtar faisnéis faoi na príomhbhealaí iompair.

FÍOR 2-5 PRÍOMHBHEALAÍ IOMPAIR

Bainistíocht Dramhaíola: Tagann an Clár faoi limistéar Phlean Bainistíochta Dramhaíola Réigiún an Deiscirt ar foilsíodh an plean bainistíochta ina leith i mBealtaine 2015. Laistigh de Limistéar an Phlean Forbartha Contae tá réimse áiseanna athchúrsála dramhaíola lena n-áirítear cúig ionad athchúrsála agus stáisiún aistrithe mar seo a leanas;

- An Áis Lárnach Bainistíochta Dramhaíola, Eidhneach
- Ionad Athchúrsála na hInse, Inis
- Ionad Athchúrsála agus stáisiún aistrithe Lios Duibhinn, Cill Chaoi
- Ionad athchúrsála agus stáisiún aistrithe na Scairbhe, an Scairbh
- Ionad athchúrsála na Sionainne

Is bailitheoirí príobháideacha ceadaithe amháin a dhéanann dramhaíl tí agus tráchtála a bhailiú, lena n-áirítear deighilt dramhaíola chun cabhrú le hathchúrsáil dramhaíola. Tá clár fairsing oideachais agus feasachta ann maidir le tionscnaimh coiscthe dramhaíola chun dramhaíl a théann chuig líonadh talún a íoslaghdú.

Soláthar uisce: Tá Uisce Éireann ag tabhairt faoi athbhreithniú straitéiseach faoi láthair ar an soláthar uisce i Réigiún an Mheán-Iarthair. Tá comharthaí tosaigh ann go bhfuil sé de chumas ag Ionad Cóireála Uisce Clareville i Luimneach, a fhreastalaíonn ar Chathair Luimnigh agus ar an gceantar máguaird faoi láthair, limistéar mór réigiúnach a sholáthar laistigh den Iarthar Láir. Go ginearálta, tá dóthain acmhainne cóireála soláthair uisce sa chontae chun freastal ar riachtanais an spriocdhonra a aithnítear sna croístraitéisí.

Fuóilluisce: Is é is aidhm don Treoir maidir le Cóireáil Fuóilluisce Uirbigh (91/271/CEE, arna leasú le

Treoir 98/15/CEE) an timpeallacht a chosaint ar éifeachtaí díobhálacha ó sceitheadh fuíolluisce trína áirithiú go ndéantar cóireáil chuí ar fhuíolluisce sula scaoiltear isteach sa timpeallacht é.

Tá cóireáil den sórt sin riachtanach chun ceanglais an WFD a chomhlíonadh. Achoimre Neamhtheicniúil SEA — Plean Forbartha Contae an Chláir 2023-2029 38 Déantar fuíolluisce laistigh den chontae a chóireáil trí ionaid chóireála fuíolluisce (48%) nó trí aonaid aonair umair sheipteacha (44%). Níl go leor de na foirgnimh atá suite lasmuigh de na bailte móra agus na sráidbhailte móra nasctha leis an gcóras diúscartha fuíolluisce poiblí, agus ní mór do ghléasraí cóireála fuíolluisce dílseánaigh agus dabhcha séarachais aonair an t-eisilteach a chóireáil. Tá 31 ionad cóireála fuíolluisce uirbigh i gContae an Chláir.

Fuinneamh in-athnuaite: Tagraíonn an téarma ‘fuinneamh in-athnuaite’ do na sreafaí fuinnimh sin a tharlaíonn go nádúrtha agus arís agus arís eile sa timpeallacht, lena n-áirítear an ghrian, an ghaoth, na haigéin agus titim uisce. Féadfar fuinneamh geoteirmeach, ábhar plandaí agus dramhaíl talmhaíochta, tí nó thionsclaíoch indóite nó indíleáite a mheas mar fhoinsí in-athnuaite fuinnimh freisin. Aithníonn an Chomhairle a thábhachtaí atá sé foinsí in-athnuaite fuinnimh a fhorbairt ar mhaithe le geilleagar ísealcharbóin agus slándáil an tsoláthair fuinnimh a bhaint amach. Tá Straitéis Fuinnimh In-athnuaite mar chuid de CDP an Chláir 2023-2029.

2.1.8 Oidhreacht Thógtha

Tá thart ar 8387 séadchomhartha sa Chlár faoi láthair, atá níos mó ná an chuid is mó de na contaetha in Éirinn. Go háirithe, níl mórán fianaise ann ón tréimhse is luaithe, an Mhéisiliteach, ach tá ionadaíocht mhaith ag an gClochaois Neoiliteach nó Nua agus ag na réanna ina dhiaidh sin le go leor láithreán agus déantáin a léiríonn an saol sa Chlár le 6,000 bliain anuas. Níor fhág na feirmeoirí luatha sin mórán fianaise ar a lonnaíochtaí, ach maireann a séadchomharthaí críche/adhlactha. Faightear líon mór struchtúr meigiliteach sa Bhoirinn lena n-áirítear Poulawack Cairn, dumha adhlactha a tógadh níos mó ná 5500 bliain ó shin, a bhfuil tábhacht Náisiúnta ag baint leis. In aice láimhe tá Tuama Seomra Parknabinnia agus cairéal réamhstairiúil a d'fhéadfaí a úsáid chun cloch a bhaint chun na struchtúir seo a thógáil. Ó thuaidh den bhraisle seo tá an séadchomhartha is íocónaí i gContae an Chláir, Tuama Thairseach Pholl na Brón, b'fhéidir. Maireann tuamaí meigiliteacha éagsúla in áiteanna eile sa Chontae chomh maith.

Ghníomhaigh aibhneacha mar phointí fócasacha do ghníomhaíocht lonnaíochta agus deasghnátha araon le linn gach tréimhse lonnaíochta daonna; léirítear é seo i gContae an Chláir le líon na láithreán seandálaíochta taifeadta gar d'abhainn Fergus, mar shampla Caisleán Chnoc an Amhra (CL033-087) agus Caisleán Sceachánaí (CL041-089).

Faoi Acht na Séadchomharthaí Náisiúnta (Leasú) (2004), tá cosaint ag an oidhreacht seandálaíochta i gContae an Chláir. Is éard atá i dTaifead na Séadchomharthaí agus Áiteanna (RMP) do Chontae an Chláir ná fardal de láithreáin seandálaíochta a bhfuil tábhacht leo agus de réir an CDP tá thart ar 8,387 láithreán seandálaíochta laistigh de Chontae an Chláir.

Tá 911 struchtúr cosanta i limistéar an phlean ó eaglaisí, droichid, siopaí gráin, tithe, siopaí agus foirgnimh phoiblí. Tá go leor struchtúir d'oidhreacht thionsclaíoch agus iarnróid san áireamh sa Taifead freisin. Tá lár an bhaile beagnach slán ó dheireadh an 16ú haois agus is Limistéir Chaomhantais

Ailtireachta ainmnithe iad grúpaí eile foirgneamh i limistéar an phlean, a thugann cosaint don taobh amuigh de gach struchtúr laistigh de na ACAnna chun nádúr ailtireachta uathúil baile margaidh Ghaelach atá forbartha go horgánach, meánaoiseach, a chosaint. Tagraíonn ACA d'áit, do cheantar, do ghrúpa struchtúr nó do bhailidhreach, a bhfuil ábhar spéise ar leith ag baint leis ó thaobh ailtireachta, staire, seandálaíochta, ealaíne, cultúir, eolaíochta, nó cúrsaí sóisialta nó teicniúla, nó a chuireann le léirthiscint ar dhéanamhas cosanta, agus a bhfuil sé mar chuspóir ag Plean Ceantair Áitiúil é a chaomhnú. Trína áireamh sa Phlean, i dtéarmaí Alt 81, Cuid IV den Acht um Pleanáil agus Forbairt, 2000 (arna leasú) tugtar smacht níos mó ar an gcineál forbartha a d'fhéadfaí a cheadú agus a laghdaíonn cásanna d'fhorbairt mhíchuí, scartáil agus athrú neamhriachtanach laistigh den limistéar ainmnithe.

2.1.8 Tírdhreach agus Muirdhreach

Saintréithe Tírdhreacha Limistéar an Phlean Is iad na comhpháirteanna de Mheasúnacht ar Nádúr Tírdhreacha ná Cineálacha Nádúir Tírdhreacha, Limistéir Nádúir Tírdhreacha, agus Limistéir Nádúir Muirdhreacha.

Cineálacha Nádúir Tírdhreacha: Tá 26 cineál tírdhreacha aitheanta laistigh den Chontae, agus iad fo-roinnte ina dtrí ghrúpa, is iad sin Cineálacha Ardtailte, Cineálacha Ísealchríche agus Cineálacha Cósta. Ina theannta sin, sainaithníodh an méid seo a leanas sa Mheasúnacht ar Nádúr Tírdhreacha: Cineálacha Gnáthóg — limistéar ina gcónaíonn orgánach nó grúpa orgánach agus atá sainithe ag comhpháirteanna beo agus neamhbheo na timpeallachta. Áirítear leis sin tosca fisiceacha, ceimiceacha agus geografacha, chomh maith le tionchar nó bainistíocht ó dhaoine;

Cineálacha Tírdhreacha Stairiúla — is tírdhreach scoite é tírdhreach seandálaíochta nó stairiúil atá bunaithe ar “scála agus sláine na ngnéithe seandálaíochta (a) a léiríonn go suntasach stair an duine agus úsáid talún an limistéir sin”.

Is ionann Limistéir Nádúir Tírdhreacha (LCA) agus aonaid den tírdhreach atá sainiúil ó thaobh na tíreolaíochta de agus a bhfuil a nádúr agus a n-áit féin acu. Tá nádúr gach Limistéir Nádúir Tírdhreacha bunaithe ar phatrúin gheolaíochta, cruth talún, úsáid talún, gnéithe cultúrtha, stairiúla agus éiceolaíochta. Shainaithin an Mheasúnacht ar Nádúr Tírdhreacha do Chontae an Chláir 21 Limistéar Nádúir Tírdhreacha.

In 2020, d'fhoilsigh Foras na Mara tuarascáil ina dtugtar breac-chuntas ar na Limistéir Réigiúnacha Nádúir Muirdhreacha in Éirinn. Cuirtear i láthair sa tuarascáil an mheasúnacht ar nádúr muirdhreacha a bheidh mar chuid lárnach den bhonn fianaise do Phleanáil Spásúlachta Mhuirí agus do cheapadh beartais mhuirí. Tá Measúnacht ar Nádúr Muirdhreacha (SCA) tagtha chun cinn mar mhodh chun nádúr muirdhreacha a mheasúnú, a shaintréithriú, a mhapáil agus cur síos a dhéanamh air. Leanann próiseas SCA an próiseas seanbhunaithe a úsáidtear go forleathan maidir le Measúnacht ar Nádúr Tírdhreacha mar a leagtar amach in (b) thuas. Sainaithníonn an SCA Réigiúnach trí Limistéar Réigiúnacha Nádúir Muirdhreacha don Chlár mar seo a leanas agus mar a thaispeántar i gcomhar leis na Limistéir Nádúir Muirdhreacha

- SCA6 — Cuan & oileáin na Gaillimhe Atlantaí
- SAC7 — Aillte an Chláir Atlantaigh
- SCA8 — Inbhear na Sionainne agus Cuan Thrá Lí.

3 Scagadh SEA Sceideal 2a measúnacht scagtha

3.1 Réamhrá

Cuirtear i láthair sa chuid agus sa tábla thíos Measúnacht Scagtha SEA ar an bplean de réir na gcritéar a chuirtear ar fáil i Sceideal 2a de na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt (Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta) 2001-2011 ina sonraítear na critéir chun a chinneadh an dócha go mbeidh éifeachtaí suntasacha ag plean nó clár ar an timpeallacht.

Tábla 3.1 Scagadh SEA

Critéir chun a chinneadh an dócha go mbeidh tionchar suntasach ag NAP Chontae an Chláir atá beartaithe ar an timpeallacht
1. Saintréithe an Phlean ag féachaint, go háirithe, do na nithe seo a leanas:
<i>a mhéid a shocraítear creat leis an bPlean le haghaidh tionscadal agus gníomhaíochtaí eile, maidir le suíomh, cineál, méid agus dálaí oibriúcháin nó trí acmhainní a leithdháileadh,</i>
Ní leagtar síos leis an bplean an creat le haghaidh tionscadal. Beidh ar an bplean cloí, de réir mar is cuí, le reachtaíocht, beartais, pleananna agus cláir éagsúla (lena n-áirítear ceanglais maidir le Measúnacht Chuí ar leibhéal níos ísle, Measúnacht Tionchair Timpeallachta agus ceanglais cheadúnúcháin eile de réir mar is cuí) atá mar chreat reachtúil cinnteoireachta agus deonaithe toilithe. Leagtar amach i bPlean Forbartha Contae an Chláir (CDP) 2023-2029 Fís agus cuspóirí d'fhorbairt an Chontae thar thréimhse sé bliana. Tá sé mar aidhm acu sin pleanáil agus tacaíocht a thabhairt d'fhorbairt inbhuanaithe fhadtéarmach an Chláir; soláthar a dhéanamh d'fholláine na gcónaitheoirí amach anseo agus cothromaíocht chuí forbartha a chur chun cinn ar fud an Chontae. Déantar gach togra pleanála a mheas de réir chuspóirí CDP an Chláir 2023-2029, agus ní mór do gach plean níos ísle a bheith ag teacht leis na Pleananna Forbartha Contae.
<i>a mhéid atá tionchar ag an bPlean ar phleananna eile, lena n-áirítear iad siúd atá in ordlathas,</i>
Tá an plean faoi bhun na bpleananna reachtúla úsáide talún, go háirithe Plean Forbartha an Chontae 2023-2029. Rinneadh SEA agus AA iomlán ar CDP an Chláir 2023-2029 agus chuathas i gcomhairle le comhlachtaí timpeallachta. Bheadh feidhm ag gach beart a áirítear in SEA agus CC de CDP an Chláir 2023-2029, agus ag an bplean a chuirfear ina ionad, de réir mar is cuí.
<i>Ábharthacht an Phlean maidir le breithnithe timpeallachta a chomhtháthú, go háirithe d'fhonn forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn,</i>
Ní mór don NAP a bheith comhsheasmhach agus comhlíontach leis an mbeartas agus leis an reachtaíocht timpeallachta ábhartha go léir. Bunaítear an ceanglas maidir le NAP a ullmhú leis an Treoir maidir le Torann Timpeallachta (END) (2002/49/CE), a trasúidh i ndlí na hÉireann. Ní mór don Phlean Gníomhaíochta Torainn ailíniú le Treoir END lena bhféachtar go sainráite le haghaidh a thabhairt ar éifeachtaí díobhálacha torainn ar shláinte dhaonna agus ar an timpeallacht. Trí phríomhlímistéir den ghréasán iompair a shainiú a bhfuil bearta laghdaithe torainn agus bearta maolaithe torainn ag teastáil uathu, aithnítear éifeachtaí i dtéarmaí tionchair torainn ar dhaonraí agus ar fhiadhúlra go háirithe.
<i>Fadhbanna timpeallachta a bhaineann leis an bplean</i>
Sainaithnítear i Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta Phlean Forbartha Contae an Chláir 2023-2029 roinnt fadhbanna timpeallachta a bhaineann leis an bplean, lena n-áirítear iad seo a leanas:

- caillteanas gnáthóige, cailliúint bithéagsúlachta/clocha stiúrtha nó gnéithe ar díol spéise ó thaobh na héiceolaíochta iad agus tearcthuiscint ar an tábhacht a bhaineann leo do láithreáin ainmnithe,
- tionchair ar cháilíocht uisce agus ar ábhar imní ar leith agus imní le déanaí i gContae an Chláir na saincheisteanna a bhaineann le hAthrú Aeráide agus Tuilte a bhfuil idirghaolmhaireachtaí suntasacha acu le Daonra agus Sláinte Dhaonna.
- Tháinig méadú 2.26% ar dhaonra na hInse (lena n-áirítear an Droichead an Chláir) idir 2011 agus 2016 agus i gcomparáid le bailte Mol eile tháinig ceann de na méaduithe is ísle air. Is cúis imní é an fás i bhfad níos airde a fheictear sa cheantar máguaird a bhfuil impleachtaí timpeallachta níos mó aige.
- Tá an ráta dífhostaíochta sa Chlár ag 12.4% (Daonáireamh 2016). Chun caillteanais leanúnacha a sheachaint ní mór cur chuige réamhghníomhach a bheith ann chun daonra reatha an cheantair a spreagadh chun fanacht trí dheiseanna fostaíochta, seirbhísí agus acmhainní a sholáthar a rachaidh chun leasa an chontae ar fad.
- Baineann formhór na n-astaíochtaí ceaptha teasa leis na hearnálacha giniúna fuinnimh, iompair, talmhaíochta agus tionsclaíochta. Tá béim á cur ar thuair conas a rachaidh aeráid atá ag athrú i bhfeidhm ar chuid de na speicis is mó atá faoi bhagairt againn, mar shampla, speicis ag na teorainneacha raoin. Is ábhar imní eile é an t-ardú ar leibhéal na farraige.
- Tá roghanna malartacha fuinnimh á bhfiosrú sa Chontae. Baineann ábhar imní coiteann i ndáil le forbairtí i bhfuinneamh gaoithe le tionchair ar ithreacha móna agus hidrigeolaíocht, tionchair ar speicis éan, agus suaitheadh gnáthóige.
- Is iad an talmhaíocht (rití chun srutha cothaitheach agus dríodar, brúnna pointí amhail clóis feirme) na príomhbhrúnna ar dhobharlaigh i gcónaí, agus ina dhiaidh sin saincheisteanna hidreamhoirfeolaíochta (e.g. draenáil talún, cainéalú), sceitheadh fuíolluisce uirbigh agus foraoiseacht, chomh maith le brúnna eile. Tagann na príomhbhrúnna cothaitheacha ó fhosfar (an príomhchothaitheach ar údar imní é d'uisce dromchla) agus níotráit (fadhb ar leith sa deisceart agus san oirdheisceart, chomh maith le screamhuisce). Tá speicis ionracha nó choimhthíocha fós ina bhfadhb.
- Is saincheist mhór í tuilte maidir le Contae an Chláir, go háirithe le blianta beaga anuas, agus saincheisteanna bainistíochta riosca tuilte; trí bhearta maolaithe agus oiriúnaithe agus trí athléimneacht fhoriomlán in aghaidh an athraithe aeráide a fhorbairt, tá siad ríthábhachtach. Tá cur chuige straitéiseach maidir le bainistíocht riosca tuile tábhachtach i gContae an Chláir toisc go bhfuil na rioscaí éagsúil agus difriúil, le scálaí riosca agus scálaí forbartha reatha agus beartaithe ag athrú go mór ar fud an chontae.
- Tá gá le héifeachtúlacht agus caomhnú fuinnimh a mhéadú laistigh de Chontae an Chláir agus tá sé de dhualgas air astaíochtaí carbóin a laghdú 50% faoi 2030.
- Níl dóthain cóireála fuíolluisce ann chun freastal ar fhás daonra reatha agus réamh-mheasta laistigh de roinnt lonnaithe ar fud an chontae. Dá bhrí sin, is gá d'Uisce Éireann bonneagar/acmhainn bhreise cóireála fuíolluisce a sholáthar ar fud na dtimthriallta pleanála seo agus ar fud na dtimthriallta pleanála amach anseo agus/nó is gá don Údarás Áitiúil réitigh nuálacha ar chóireáil uisce a bhunú ar leibhéal áitiúil.

ábharthacht an phlean i gcur chun feidhme reachtaíocht an Aontais Eorpaigh maidir leis an timpeallacht (e.g. pleananna a bhaineann le bainistíocht dramhaíola nó cosaint uisce).

Ní mór don NAP a bheith comhsheasmhach agus comhlíontach leis an mbeartas agus leis an reachtaíocht timpeallachta ábhartha go léir. Bunaítear an ceanglas maidir le NAP a ullmhú leis an Treoir maidir le Torann Timpeallachta (END) (2002/49/CE), a trasúidh i ndlí na hÉireann. Ní mór don NAP ailíniú le Treoir END lena bhféachtar go sainráite le haghaidh a thabhairt ar éifeachtaí díobhálacha torainn ar shláinte dhaonna agus ar an timpeallacht. Trí phríomhlíonmístéir den ghréasán iompair a shainaithint a dteastaíonn bearta laghdaithe torainn agus bearta maolaithe torainn uathu, sainaithnítear éifeachtaí dearfacha i dtéarmaí tionchair torainn ar phobail agus ar fhiadhúlra go háirithe.

Bheadh tograí a bhféadfadh éifeachtaí úsáide talún a bheith mar thoradh orthu faoi réir ag dearadh agus riachtanais mhionsonraithe Phlean Forbartha Contae an Chláir 2023-2029, agus ós rud é go bhfuil an plean ag teacht le Plean Forbartha Contae an Chláir, ceadáíonn sé an cur i bhfeidhm, de réir mar a bhaineann sé le reachtaíocht timpeallachta na hEorpa mar atá bunaithe sa phlean contae, de réir mar a athraíodh é.

Áirítear orthu sin, *inter alia*, Treoir AE maidir le Gnáthóga (92/43/CEE), Treoir AE maidir le hÉin (2009/147/CE), Creat-Treoir Uisce AE (2006/60/CE), Treoir AE maidir le Screamhuisce 92006/118/CE), Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Beartas Uisce) 2014 I.R. 350 de 2014 agus reachtaíocht náisiúnta lena n-áirítear an tAcht um Fhiadhúlra 1976, arna leasú, agus Ordú um Chosaint Flóra 1999.

Má thagann forbairt chun cinn, beidh feidhm ag cur i bhfeidhm na reachtaíochta cuí amhail an Chreat-Treoir Uisce, an Treoir maidir le Gnáthóga, an Treoir maidir le Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta agus an Treoir maidir le Measúnacht ar an Tionchar ar an timpeallacht, de réir mar is cuí.

2. Saintréithe na n-éifeachtaí agus an limistéir ar dócha go mbeidh tionchar air, ag féachaint, go háirithe, don mhéid seo a leanas:

dóchúlacht, fad, minicíocht agus inchúlaitheacht na n-éifeachtaí,

Soláthraíonn an NAP cur chuige straitéiseach a bhfuil sé mar aidhm aige aghaidh a thabhairt ar éifeachtaí díobhálacha ar shláinte dhaonna agus ar an timpeallacht ó thorann iomarcach ó iompar. Beidh éifeachtaí dearfacha ag na bearta ar na paraiméadair sin ar scála straitéiseach mar aon le bearta maolaitheacha dá bhforáiltear sa NAP.

Más gá toiliú reachtúil a fháil le haghaidh roinnt beart, cuirfear na bearta sin i bhfeidhm i gcomhréir leis na ceanglais reachtúla timpeallachta.

cineál carnach na n-éifeachtaí,

I bhfianaise chineál agus scála an NAP, ní shainaithnítear aon éifeachtaí díobhálacha carnacha; tá sé seo mar gheall ar nádúr straitéiseach, na haidhmeanna chun cáilíocht torainn ag eascairt as iompar a fheabhsú agus má thagann tionscadail úsáide talún chun cinn, na forálacha agus cosaintí timpeallachta i CPD an Chláir 20243-2029.

cineál trasteorainn na n-éifeachtaí

Ní shainaithnítear aon éifeachtaí trasteorann mar gheall ar na limistéir a shainaithnítear le haghaidh gníomhaíocht torainn.

<i>na rioscaí do shláinte dhaonna nó don timpeallacht (e.g. de bharr tionóiscí),</i>
Ní aithnítear aon rioscaí den sórt sin mar rioscaí a eascraíonn as an bplean ag an gcéim seo. Sainaithnítear éifeachtaí dearfacha i gcás ina dtarlóidh laghdú torainn ó iompar.
<i>méid agus fairsinge spásúil na n-éifeachtaí (limistéar geografach agus méid an daonra ar dócha go mbeidh tionchar orthu).</i>
Ag an scála seo, ní aithnítear aon éifeachtaí den sórt sin.
<i>luach agus leochaileacht an limistéir ar dócha go mbeidh tionchar air de bharr na nithe seo a leanas:</i>
(a) saintréithe nádúrtha speisialta nó oidhreacht chultúrtha Ullmhaíodh ráiteas scagtha chun tacú le Measúnacht Chuí don phlean seo freisin i gcomhréir le hAirteagal 6(3) de Threoir an Aontais maidir le Gnáthóga (92/43/CEE). Tháinig sé ar an gconclúid nach sainaithnítear aon éifeachtaí suntasacha dóchúla a bhaineann le cur chun feidhme NAP an Chláir 2024-2029.
(b) caighdeán na timpeallachta nó teorainnluachanna a shárú, Ionas go gcuirfear i gcrích iad, beidh ar thionscadail nó tograí féideartha a eascraíonn as an bPlean Gníomhaíochta Torainn, de réir mar is ábhartha, reachtaíocht, beartais, pleananna agus cláir éagsúla a chomhlíonadh (lena n-áirítear ceanglais maidir le Measúnacht Chuí ar leibhéal níos ísle, Measúnacht Tionchair Timpeallachta agus ceanglais cheadúnúcháin eile de réir mar is cuí) atá mar chreat reachtúil cinnteoireachta agus deonaithe toilithe. Áirítear le reachtaíocht, beartais, pleananna agus cláir den sórt sin measúnacht timpeallachta ar leibhéal níos ísle lena n-áirítear Measúnacht Tionchair Timpeallachta agus Measúnacht Chuí. Sa chás go n-eascróidh tionscadail as an bplean, beidh feidhm ag an bpróiseas toilithe reachtúil mar atá leagtha amach thuas.
(c) dianúsáid talún, Baineann na limistéir gníomhaíochta le bealaí iompair sainaitheanta a tógadh cheana féin agus ag an bpointe seo ní shainaithnítear aon éifeachtaí den sórt sin.
na héifeachtaí ar limistéir nó ar thírdhreacha a bhfuil stádas aitheanta cosanta náisiúnta, Aontais Eorpaigh nó idirnáisiúnta acu. Tugadh faoi thuairisc Scagtha le haghaidh Measúnacht Chuí agus gabhann sí leis an straitéis seo agus le tuarascáil Scagtha SEA. Baineadh de thátal as an tuarascáil scagtha AA nach mbeidh sé de chumas ag an bplean gníomhaíochtaí úsáide talún a bheith mar thoradh orthu a bhféadfadh tionchair dhiúltacha a bheith acu ar ghnéithe cáilitheacha leasa na Láithreán Eorpach agus nach mbeidh sé de chumas acu baint amach chuspóir caomhnaithe na Láithreán Eorpach a chur i mbaol.

3.2 Cinneadh Scagadh na Measúnachta Straitéisí Timpeallachta

Tá scagadh á dhéanamh ar an bplean le haghaidh riachtanas SEA de réir na gceanglas seo a leanas:

- Treoir 2001/42/CE (Treoir SEA) agus go háirithe Airteagail 3(3), 3(4) & 3(5) a bhaineann le ‘Scagadh’ le haghaidh an cheanglais maidir le SEA.
- I.R. Uimh. 435 de 2004 Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Measúnacht Timpeallachta ar Phleananna agus Cláir Áirithe) 2004, arna leasú le I.R. Uimh. 200 de 2011 — Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Measúnacht Timpeallachta ar Phleananna agus Cláir Áirithe) (Leasú), 2011.
- Sceideal 2A de na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt 2001, arna leasú, ina leagtar amach “Critéir chun a chinneadh cé acu is dócha nó nach dócha go mbeidh éifeachtaí suntasacha ag plean nó ag clár ar an timpeallacht”

Luaitear in alt 9 (1) de na Rialacháin (2004) (I.R. Uimh. 435) (arna leasú) “*faoi réir fho-airteagal (2), déanfar Measúnacht Timpeallachta le haghaidh na bpleananna agus na gclár go léir*

(a) a ullmhaítear do thalmhaíocht, foraoiseacht, iascach, fuinneamh, tionscal, iompar, bainistiú dramhaíola, bainistiú uisce, teileachumarsáid, turasóireacht agus pleanáil bhaile agus tuaithe nó úsáid talún, agus lena leagtar síos an creat chun toiliú amach anseo le forbairt na dtionscadal a liostaítear in Iarscríbhinní I agus II a ghabhann leis an Treoir maidir le Measúnacht Tionchair Timpeallachta, nó”

(b) nach bhfuil bainteach go díreach le bainistiú láithreáin Eorpaigh nó nach bhfuil riachtanach chuige ach, go leithleach nó i gcomhcheangal le pleananna eile, gur dócha go mbeidh éifeacht shuntasach acu ar aon láithreán den sórt sin.”.

Ní sholáthraíonn NAP Chontae an Chláir toiliú, ní bhunaíonn sé creat chun toiliú a dheonú ná ní rannchuidíonn sé le creat chun toiliú a dheonú. Ionas go gcuirfear i gcrích iad, beidh ar thionscadail nó tograí ionchasacha a eascraíonn as an bplean cloí, de réir mar is ábhartha, le reachtaíocht, beartais, pleananna agus cláir éagsúla (lena n-áirítear ceanglais maidir le Measúnacht Chuí ar leibhéal níos ísle, Measúnacht Tionchair Timpeallachta agus ceanglais cheadúnúcháin eile de réir mar is cuí) atá mar chreat reachtúil cinnteoireachta agus deonaithe toilithe.

Eisíodh an tuarascáil Scagtha SEA seo chuig údaráis reachtúla thimpeallachta faoi IR 435 de 2004, arna leasú ón 10 Bealtaine go dtí an 21 Meitheamh 2024 don tréimhse reachtúil sé seachtaine.

Fuarthas freagraí ó na daoine seo a leanas:

- Bonneagar Iompair Éireann
- An Roinn Iompair
- Rannóg Pleanála Chomhairle Contae an Chláir
- Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte
- Cónaitheoir in Inis atá ina chónaí gar do rianta traenach/Eastát Tionsclaíochta Bhóthar Chuinche
- Cónaitheoir atá ina chónaí i gceantar an Bhealaigh Bhuí, Inis.

I measc na bpríomhbharúlacha bhí:

- Róil agus freagrachtaí a shoiléiriú
- Tagairt do phríomhbheartais agus do phleananna Gníomhaithe ar son na hAeráide

- Aghaidh a thabhairt ar chlónna agus ar shoiléiriú
- Béim a chur ar astaíochtaí torainn áitiúla a bhaineann leis an M18, Bóthar Chuinche agus rianta larnróid.

Thug Comhairle Contae an Chláir freagra ar bharúlacha agus rinneadh mion-nuashonruithe ar an NAP deiridh, baineann siad seo le mionleasuithe ar théacs, tábla nua 2.1 a léiríonn naisc idir sláinte dhaonna agus torann. Tá téacs breise curtha ar fáil sna bearta maolaithe in Alt 9 CCC2.4 agus CCC2.5 a shoiléiríonn freagrachtaí do bhearta Chomhairle Contae an Chláir agus do ghníomhaireachtaí eile. Taispeántar na nuashonruithe sin i gcló dearg in larscríbhinn A a nuashonraítear chun an méid sin a léiriú. Ní aithnítear go bhfuil na hathruithe seo suntasach mar atá léirithe in larscríbhinn A. Tá breithniú déanta ar na haighneachtaí agus tá an próiseas scagtha SEA curtha i gcrích agus Cinneadh SEA déanta nach bhfuil gá le NAP an Chláir.

Is é seo an cinneadh deiridh maidir le Scagadh SEA agus eiseofar Cinneadh SEA a ghabhann leis.

Ianscríbhinn A: Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta ar bhearta NAP an Chláir

Tugtar tráchteaireacht sa tábla seo i dtéarmaí Scagadh SEA agus na mbeart laistigh den NAP.

TÁBLA A-1

Bearta NAP
Glacfaidh Comhairle Contae an Chláir le cur chuige straitéiseach maidir le torann timpeallachta a bhainistiú, laistigh dá limistéar riaracháin, agus beidh sé mar aidhm aici: • Maolú — bearta maolaithe cuí a shainnithint chun leibhéil torainn a laghdú i gcás ina bhféadfaidís díobháil a dhéanamh do shláinte an phobail. • Cosc — cosc a chur ar bhaill bhreise den phobal a bheith neamhchosanta ar leibhéil torainn neamh-inmhianaithe sa chás gur dócha go mbeidh drochthionchar suntasach acu ar shláinte agus ar cháilíocht na beatha, agus nuair is féidir, cáilíocht na fuaime a fheabhsú nó a chaomhnú sa réimse poiblí. • Cosaint — limistéir atá ciúin ar mhaith leo a chosaint, nó a chuireann suaimhneas ar fáil trí phróiseas aitheantais agus bailíochtaithe agus ina dhiaidh sin, ‘Limistéir chiúine’ a ainmniú go foirmiúil.
Barúil ón SEA: Tá siad sin dearfach maidir le cur chuige foriomlán i leith astaíochtaí torainn ó iompar a íoslaghdú agus a laghdú.
Ráiteas Beartais Torainn Tá tréimhse ceithre bliana i gceist le cur chun feidhme an NAP, ag tosú in 2024. Tá Comhairle Contae an Chláir (CCC) tiomanta do shraith Beart Feidhmithe le linn na pleanála gníomhaíochta torainn reatha agus sa todhchaí. Cuirtear na bearta bainistíochta torainn timpeallachta laistigh den chreat i láthair ar fud na dtrí phríomhchatagóir beartais a chumhdaítear leis an Ráiteas Beartais Torainn, in éineacht leis an gceathrú catagóir ‘Ginearálta’ tacaíochta mar seo a leanas: • Ginearálta — Bearta Bainistíochta Torainn; • Maolú — Bearta Bainistíochta Torainn • Cosc — Bearta Bainistíochta Torainn; • Cosaint — Bearta Bainistíochta Torainn. Cumhdaítear leis na bearta ginearálta bainistíochta torainn raon gníomhaíochtaí chun tacú le cur chun feidhme an NAP, lena n-áirítear bearta eile sna trí phríomhchatagóir beartais. Baineann bearta maolaithe le gníomhaíochtaí chun tacú le himscrúdú a dhéanamh ar bhearta laghdaithe torainn sna Limistéir Thábhachtacha Tosaíochta agus le rannpháirtíocht leis na páirtithe leasmhara ábhartha a bhfuil tionchar acu chun iad a chur chun feidhme. Baineann bearta coiscthe le gníomhaíochtaí a thacaíonn le pleanáil nuair a d’fhéadfadh moltaí a bheith ann chun daoine a thabhairt chuig torann ó mhórfhoinsí bóithre nó nuair a bhíonn breithniú ábhartha ar thorann timpeallachta ag teast áil agus pleananna, straitéisí, beartais agus cuspóirí á bhforbairt. Baineann siad freisin leis an timpeallacht fuaime don réimse poiblí nua a chaomhnú nó a fheabhsú nuair is féidir. Baineann bearta cosanta leis an timpeallacht fuaime a chosaint i gcás nach bhfuil torann timpeallachta i gceannas. I gcásanna áirithe, ní gá go mbeadh bearta ina n-aonar agus d’fhéadfadh siad a bheith ábhartha, nó forluí, le catagóirí eile. Agus an creat beart agus gníomhaíochtaí níos leithne a chur san áireamh atá dírithe ar neamhchosaint ar thorann timpeallachta ó na bóithre a mhaolú, tá sé tábhachtach a chur i dtábhacht nach bhfuil úinéireacht ná tionchar eisiach ag CCC, i gcásanna áirithe, ar fhoinsí torainn, ar limistéir torainn áirithe, ná ar na bearta a chuirtear i láthair sa NAP seo. I gcás roinnt mhaith de na bearta agus gníomhaíochtaí, beidh gá le hionchur agus comhoibriú le húdaráis eile atá freagrach as bonneagar, chomh maith le tacaíocht ó ranna agus comhlachtaí rialtais trí reachtaíocht agus maoiniú ábhartha

Níor sainaithníodh aon ghníomhaíocht shonrach ar scála straitéiseach maidir le suíomh na limistéir gníomhaíochta a mhapáil agus níor sainaithníodh aon éifeacht úsáide talaún ag an bpointe seo.

Tábla 9.1 den NAP

Bearta		Achoimre ar Bhearta	Scála Ama
Ullmhúchán Phlean Gníomhaíochta Torainn 2024-2028			
	Plean Gníomhaíochta Torainn Críochnaithe		18 Iúil 2024
Ginearálta — Bearta Bainistíochta Torainn			
CCC1.1	Grúpa Oibre/Grúpaí Oibre an Phlean Gníomhaíochta Torainn — Údaráis Phleanála Gníomhaíochta agus Comhlachtaí Mapála Torainn	Tacú le bunú, téarmaí tagartha agus ballraíocht Grúpa Oibre um Chur Chun Feidhme an Phlean Gníomhaíochta Torainn. Cruinnithe a reáchtáil dhá uair sa bhliain nó níos minice de réir mar is gá.	Gearrthéarmach
Baineann sé leis an ghrúpa oibre amháin; Ní chruthaíonn sé aon tionchar ar an timpeallacht			
CCC1.2	Tacú le beartas agus treoir náisiúnta agus beartas agus treoir ghaolmhar eile a fhorbairt	Tacú leis an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide agus le ranna agus comhlachtaí rialtais eile chun torann náisiúnta agus beartais ghaolmhara eile a fhorbairt agus treoir a thabhairt, agus cuidiú lena gcur chun feidhme nuair a bheidh sé i bhfeidhm.	Gearrthéarmach
Ní eascraíonn tionchair ar an timpeallacht as, treoir amháin			
CCC1.3	Tuarascáil chuig an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (GCC)	Tuarascáil bhliantúil ar dhul chun cinn a ullmhú maidir le cur chun feidhme an Phlean Gníomhaíochta Torainn agus é a chur faoi bhráid an GCC.	Bliantúil
Tuairisciú amháin; ní bheidh aon tionchar aige ar an timpeallacht			
CCC1.4	Gearáin a imscrúdú agus a bhainistiú ar bhonn leanúnach	Athbhreithniú agus imscrúdú a dhéanamh ar gach gearán torainn a fhaightear de réir an Chláir Cairt Chustaiméirí na Comhairle Contae agus de réir dea-chleachtais náisiúnta agus idirnáisiúnta.	Ar siúl
Imscrúdú amháin; ní bheidh aon tionchar aige ar an timpeallacht			

CCC1.5	Comhoibriú le páirtithe leasmhara	Idirchaidreamh a dhéanamh agus comhoibriú le raon príomhpháirtithe leasmhara chun dul i ngleic leis an méid seo a leanas saincheistanna a bhaineann le torann chun bainistiú éifeachtach torainn ó bhonneagar gaolmhar a chinntiú.	Ar siúl
Imscrúdú amháin; ní bheidh aon tionchar aige ar an timpeallacht			
CCC1.6	Rannpháirtíocht an phobail	An Plean Gníomhaíochta Torainn deiridh a fhoilsiú agus an t-eolas is déanaí a thabhairt maidir leis an dul chun cinn atá déanta a chur chun feidhme.	Ar siúl
Rannpháirtíocht le pobail; ní bheidh tionchar aige ar an timpeallacht			

Tábla 9.1. Creat Bainistíochta Torainn — Achoimre ar bhearta.

Bearta		Achoimre ar Bhearta	Scála Ama
Maolú — Bearta Bainistíochta Torainn			
CCC2.1	Pleananna, tionscadail agus straitéisí atá ann cheana	Comhoibriú le rannáin inmheánacha ábhartha CCC agus le heagraíochtaí tríú páirtí chun tacú leis na nithe seo a leanas a chur chun feidhme: • Cláir Taistil Ghníomhaigh; • LSMATS; • Pleananna Gníomhaithe ar son na hAeráide.	Gearrthéarmach go Fadtéarmach
Rinneadh measúnacht timpeallachta chuí orthu sin agus ní shainaithnítear aon tionchar ar an timpeallacht ar an leibhéal straitéiseach.			
CCC2.2	Foirgnimh atá íogair ó thaobh torainn de	Maidir le pleananna, tionscadail agus straitéisí ábhartha, idirchaidreamh a dhéanamh le Rannóga inmheánacha cuí de chuid na Comhairle agus/nó le heagraíochtaí tríú páirtí chun a chinntiú go gcuirfear san áireamh prionsabail mhaithe maidir le dearadh fuaime chun torann a mhaolú ag foirgnimh atá íogair ó thaobh torainn de	Meántéarmach go Fadtéarmach
Dearadh do shláinte dhaonna ar an leibhéal straitéiseach prionsabail mhaithe maidir le dearadh fuaime a éascú. Níl aon áiteanna curtha ar fáil ag an bpointe seo agus bheadh feidhm ag forálacha pleanála reachtúla de réir mar is cuí.			

CCC2.3	Athbhreithniú a dhéanamh ar thoimhdí a úsáidtear le haghaidh Limistéir Thábhachtacha Tosaíochta (PIAnna)	Athbhreithniú a dhéanamh ar na Léarscáileanna Straitéiseacha Torainn do na PIAanna agus ar na toimhdí a úsáidtear sna samhlacha ríofa. I gcás ina mbaineann an PIA le bonneagar atá faoi fhreagracht agus faoi bhainistíocht CCC go heisiach, déanfaidh CCC an mheastóireacht ansin. I gcás ina mbaineann na PIAanna le bonneagar a bhfuil freagracht fhoriomlán ar eagraíocht tríú páirtí ina leith, beidh gá le hidirchaidreamh agus comhoibriú le húinéir an bhonneagair ábhartha chun an mheastóireacht a dhéanamh. Ba cheart do bhreithmheasanna athbhreithniú a dhéanamh ar an laghdú a d'fhéadfadh a bheith ar éifeachtaí díobhálacha (mar a cheanglaítear faoi na Rialacháin um Thorann Timpeallachta, 2018)	Gearrthéarmach
Athbhreithniú amháin; níor sainaithníodh aon tionchar ar úsáid talún ná ar an timpeallacht.			
CCC2.4	Bearta maolaithe torainn le haghaidh PIAanna a mheas	I gcás ina mbaineann an PIA le bonneagar atá faoi fhreagracht agus faoi bhainistíocht CCC go heisiach, déanfaidh CCC an mheastóireacht ansin. I gcás ina mbaineann na PIAanna le bonneagar a bhfuil freagracht fhoriomlán ar eagraíocht tríú páirtí ina leith, beidh gá le hionchur suntasach ó úinéir an bhonneagair ábhartha chun an mheastóireacht a dhéanamh. Ba cheart do bhreithmheasanna athbhreithniú a dhéanamh ar an laghdú a d'fhéadfadh a bheith ar éifeachtaí díobhálacha (mar a cheanglaítear faoi na Rialacháin um Thorann Timpeallachta, 2018)	Gearrthéarmach go Fadtéarmach
Dearfach maidir le laghdú torainn i ndáil le sláinte dhaonna agus leis an bhfiadhúlra. Má shainaithnítear tionchair úsáide talún agus tionscadail a thagann chun cinn a dteastaíonn pleanáil agus toiliú ina leith, beidh siad sin faoi réir na mbeart ábhartha uile in CDP an Chláir 2023-2029 de réir mar is cuí, lena n-áirítear, <i>inter alia</i>: CDP 10.15 Measúnacht Tionchair Timpeallachta CDP 15.3 Láithreáin Eorpacha CDP 15.4 Ceanglas le haghaidh Measúnacht Chuí			

CCC2.5	Cur chun feidhme na mbeart maolaithe torainn a mholtar	Idirchaidreamh a dhéanamh le Rannóga inmheánacha ábhartha CCC, le heagraíochtaí tríú páirtí, agus le ranna rialtais chun maoiniú a fháil do bhearta maolaithe torainn. Na bearta a bhfuil CCC freagrach astu a chur chun feidhme agus tacú le heagraíochtaí tríú páirtí a mbearta a chur chun feidhme. <i>Idirchaidreamh a dhéanamh le rannóga inmheánacha ábhartha CCC, le heagraíochtaí tríú páirtí agus le ranna rialtais chun an maoiniú go léir a fhiosrú maidir le deiseanna le haghaidh bearta maolaithe torainn. Na bearta a bhfuil CCC freagrach astu a chur chun feidhme agus i gcás ina bhfuil eagraíocht tríú páirtí freagrach as bonneagar, idirchaidreamh agus comhoibriú leis an eagraíocht sin chun deiseanna a shainaithint chun beart/bearta cuí a chur chun feidhme.</i>	Gearrthéarmach go Fadtéarmach
Dearfach maidir le laghdú torainn i ndáil le sláinte dhaonna agus leis an bhfiadhúlra. Má shainaithnítear tionchair úsáide talún agus tionscadail a thagann chun cinn a dteastaíonn pleanáil agus toiliú ina leath, beidh siad sin faoi réir na mbeart ábhartha uile in CDP an Chláir 2023-2029 de réir mar is cuí, lena n-áirítear, <i>inter alia</i>: CDP 10.15 Measúnacht Tionchair Timpeallachta CDP 15.3 Láithreáin Eorpacha CDP 15.4 Ceanglas le haghaidh Measúnacht Chuí			
Cosc — Bearta Bainistíochta Torainn			
CCC3.1	Tarchuir phleanála	Tuairisciú i leith iarratais phleanála agus forfheidhmiú coinníollacha pleanála i ndáil le hastaíochtaí torainn i gcomhthéacs Léarscáileanna Straitéiseacha Torainn agus an NAP.	Ar siúl
Tá an t-ionchur i dtarchuir phleanála dearfach ó thaobh aird a tharraingt ar an bPlean Gníomhaíochta Torainn agus ar astaíochtaí ón bplean sin; tionchair dhearfacha arna sainaithint maidir le sláinte dhaonna agus leis an bhfiadhúlra			
CCC3.2	Tacú le beartais agus cuspóirí na n-údarás áitiúil a fhorbairt	Agus pleananna, straitéisí, beartais agus cuspóirí áitiúla á n-ullmhú, aird chuí a thabhairt ar an NAP chun tacú leo.	Ar siúl

Ceadaíodh CDP an Chláir 2023-2029, agus aon phleananna reachtúla úsáide talún eile amhail Pleananna Ceantair Áitiúil, nó an Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide agus bhí siad faoi réir SEA agus AA iomlán de réir mar is cuí. Ullmhú beartais agus tacaíocht amháin ag an bpointe seo, gan aon tionchar ar an timpeallacht sainaitheanta; éifeacht dhearfach maidir le fiadhúlra agus sláinte dhaonna.			
CCC3.3	Tacú leis an réimse poiblí nua agus bonneagar glas agus gorm a fhorbairt	Tacú le réimse poiblí nua agus bonneagar glas agus gorm a chur chun feidhme nuair is féidir chun timpeallachtaí fuaime cuí a chur ar fáil do shláinte agus d'fholláine na saoránach.	Gearrthéarmach go Fadtéarmach

Tábla 9.1. (Ar lean.) Creat Bainistíochta Torainn — Achoimre ar bhearta.

Bearta		Achoimre ar Bhearta	Scála Ama
Cosaint — Bearta Bainistíochta Torainn			
CCC4.1	Meastóireacht ar Limistéir Chiúine Fhéideartha is Iarrthóirí (PCQAnna)	I gcás gach PCQA, imscrúdú a dhéanamh ar an limistéar agus moladh a dhéanamh maidir le cé acu a ainmneofar nó nach n-ainmneofar gach limistéar mar Limistéar Ciúin.	Ar siúl
Taighde agus meastóireacht amháin; níor sainaithníodh aon tionchar ar an timpeallacht.			
CCC4.2	Togra maidir le Limistéar Ciúin/Limistéir Chiúine a ainmniú	I gcás gach CQA a mholtar lena n-ainmniú, togra a ullmhú le haghaidh Chomhairliúcháin an GCC agus Cheadú an Aire.	Bliantúil
Togra amháin; níor sainaithníodh aon tionchar ar an timpeallacht;			